

7.V.1902 г.

Сливен

Мило гълъбче,

Вързам да ти отговоря на последните две отворени писма, а също и за снова затворено, което съм ти изпратил без марка. В бързотията си аз съм забравил да си платя данъка на държавата, но затова пък тебе са те оскубали двойно. Извинявай!

Довечера ще играем "Коварство и любов". Аз цял съм в тревога. В Пловдив играх, може да се каже, безобразно. Довечера тук не знаех как ще играя, но предчувствувам, че ще се проваля. Въобще забелязвам, че откакто се разделих с тебе, в мене стана едно голямо променение. Станах много разсеян, замислен, понякога груб и въобще съм в себе си. Често пъти като играя спомням си в най-трогательните сцени за тебе, за още някои други работи, които ме отвлечат и бъркат на доброто игране. Но с това аз ни най-малко не искам да те докача или пък нещо да ти натъкна. Ти затова трябва да се радваш даже от части. Една само мисъл, че след няколко дена ти ще бъдеш цяла моя, аз когато се намирам на сцената, забравям се!... Има още много други причини, които ме отбиват от мисълта, когато съм на сцената. Напр. нашите от Варна онзи ден ми писаха, че им трябвали пари и още някои други не твърде приятни новини. Разбира се, ако ти беше при мене, ти би ме успокоила, разделувала, посъветвала би ме и заедно с тебе бихме разсъдили по-добре моето положение. Но тъй ни било писано, че в продължение на два месеца да се измъчим дотолкова, та възможността за нашето вечно съединение да ни се вижда утопия. В продължение на това време през което ще бъдем далеч един от друг, ще мога аз да се преобразя дотолкова, ще достигна до там, че ако ще би да се явят най-сериозни пречки за нашето съединение, аз ще направя всичко само и само да те имам.

Аз те обичам, миличка, от цялата си душа, уважавам те най-дълбоко и главното, ценя твоите чувства повече от моите даже. Това последното ме прави още по-щастлив.

Аз с нетърпение очаквам от тебе затворено писмо. Главното: щом туриш точка на ходенето ти в проклетото село, незабавно ми пиши, за да се успокоя завинаги.

Днес В. Игнатиева ми каза, че сестра и от София и писала, че сумата /10 000 л/ за Ив. Иванова в дружество "Подкрепа" е била вече готова и че Иванов си намерил къща в ул. Аспарух, която дружеството ще му купи. Абе, миличка, ако работата върви тъй прогресивно, то и ний ще имаме къща не по-късно от септември - октомври. Иванов е 61 №, а аз съм 114, така че щом като от 1 март досега са приготвили парите за 61 члена, то за останалите 61 члена ще бъдат готови след три месеца. А пък аз съм 114 №, така че до началото на септември и мойта сума /8 000 л/ ще бъде готова!..

Какво щастие ще бъде за двамата ни да си имаме свое имущество своя къща! /... Аз просто не искам и да вярвам даже. Но бъдещето ще покаже. Дано то поне ни се усмихне.

Утре, т.е. 8 май в 12 часа /обед/ ще заминем за Ямбол, оттам в 5 ч. след обед за Бургас. Там ще се бавим 3 - 4 дена, а на 15 май /т.е. сряда/ ще потеглим за Варна и пред деня ще пристигнем. Така че ти ще ми пишеш вече в Бургас, а не тука.

Да ти се похваля едно нещо. Когато бях в Пловдив ходих на гости у снова семейство, за което бях ти писал /директора на митницата де/. Синът на директора ми даде едно ръководство за международния език "Есперанто". Това е един нов език, съществуващ от 1 - 2 години и е съставен от думите на всичките почти езици, каквито има в Европа. Има даже и български думи. На този език говорят повечето от учените в света и много др. Той може да се научи в продължение на една седмица ако се занимава човек всеки ден

по два часа. След като свърших превода на "Две съдби", тези дни аз мисля да почна да изучавам този език. Граф Толстой казва, че в продължение само на два часа той е почнал да пише и чете на този език. А пък ний простите смъртни трябва повече да се занимаваме, за да можем да го изучим. Като почна да пиша, аз ще почна да се съобщавам с разни артисти, професори, писатели из целия свят, където знаят този език. Адресите на всички, които го знаят, са напечатани във вестника, който се издава в Пловдив от сина на този директор на митницата на езика Есперанто. Аз се записах абонат на него - и моя адрес ще бъде напечатан там, щом се научат за това, ти сама ще видиш колко писма ще почна да получавам от разните краища на света. Дано да успея да го понау^а преди да заминем за Париж. Аз имам адреса на един професор по музиката, барон някой си, щом почна да разбирам, ще му пиша и като се запознаем, ще му каже че скоро ще бъда в Париж, та ако не си счита труда, нека дойде на гарата да ме посрещне. Той това непременно ще направи, защото изрично е било казано в правилника на членовете в Парижката академия който говорел по есперанто, да се посрещат всички чужденци, които знаят и разпространяват есперантския език. По този начин, мило гълъбче, ако отидем в Париж ний ще завъдим страшно голямо познанство. Барони и князе ще ни бъдат приятели, то не е малка работа /Ха-ха-ха/!!...

Ако пък и не отидем в Париж, аз ще се мъча да изуча добре този език, за да мога да си кореспондирам с учени хора, от които ще мога да извлека голяма полза. Нали е така? И ти, като любознателна, ще можеш да го научиш. По този начин аз ще се мъча да направя моята къща позната за всички есперанти от целия свят, което нещо ще има голямо значение в моята бъдеща литературна деятелност. Щом като се поуспокоя, като се задомим с тебе заедно, аз ще почна

да изучавам коренно историята на цивилизацията на света, нейната литература и по този начин ще имам такива знания, от които да мога да напиша и аз нещо, което да обърне окото на науката. На първо време искам да се покажа преди това ако ~~на~~ на литературата с разни преводи и малки рецензии и критически статии по нашия народен театър. А в последствие, ако се укаже в мене способност да пиша, аз ще туря в дело моята способност и таланти, ако има такъв, разбира се.

Аз много не бързам, миличка, за това. Ще се минат пет-десет години може би, и след един сериозен и неуморен труд в полето на общата литература, аз може би ще мога да достигна до нещо. Най-главното за което се радвам, че ще ми бъде като стена с която аз винаги ще се опирам, от която аз ще черпя сили за работа и за честна борба в живота, това е че аз ще се ожена скоро за тебе, моето мило, умно и чудесно добро момиче!...

В твое присъствие аз ще мога да мисля по-добре, фантазията ми ще работи по-регулярно и буйно.

. . . .
. . . .

Моето бъдеще, моето щастие и живот са в твоите ръце, драга ми Еленке. Знай, че аз съм твой роб, както беше ми писала и ти веднъж за себе си...

Учинайка ми каза, че получила от тебе писмо. Днес тя даде ми го прочете. Благодаря ти за поздрава, който ми пращаш в него.

Тука можах да се запозная с много граждани: офицери, доктори, чиновници и др. Градът е много шумен ~~на шумен~~ ^{но} от Ст. Загора и хората са повече интелегентни. Много ми хареса това, че във всяка улица от двете страни тече по една вадичка балканска вода. Нощно време, когато утихне града, от шума на колата и файтоните, чува се под моя прозорец едно шумолене, едно шуркане на вода, коя

то тихо и страхливо измива гранитните камъни върху които тя тече. Всичко това настройва приятно човека и му напомня за она безкраен мир, в който всичко е тъй тихо и вечно, както е неизчерпаем източника на тези малки вадички, които смущават приятно сливенските мирно заспали граждани.

Богата е нашата мила България. Чудно е окрасена и надарена с най-скъпите божии богатства, каквито чуждестранците за да видят, пръскат грамадни суми пари. Много са в нас хубостите природни и богатата от тези хубости, ала ний не умеем да се ползваме от тях, не знаем къде да ги държим. Всичко това трябва да се облагороди, да се превърната, тъй да се каже, да се асимилира в стомаха на цивилизацията и културата, за да се получи онази истински земен рай, какъвто въобще обичат да го наричат поетите нашия роден край.

Много съжалявам, че не минахме през Карлово и Казанлък отдето на pewno бих почерпил грамаден материал за едно малко разказче. Надявам се, че идущето лято ще видим няког краи и то не самички, а с хубавата си младичка женичка, моята мила Елена! ...

И така, мило гълъбче, процавай! Пиши ми в Бургас. Поздравя майка и Неделю. А ако питащ някой от Бч-Бунар, кажи и тем чокселам!

Целувам милото си момиче много пъти. Горещо, горещо ^{целувам} доброто си и мило гълъбче.

Вечно твой Атанасчо.

Вчера цялата трупа отидохме и с файтони на Сливенските минерални бани. Аз се окъпах само едни път. Чудесна вода и много добре построени баните, чисто европейски.

Атанасчо.